

Nr 20.

Av herr **Hellberg**, om *allhelgonadagens upptagande bland helgdagarna.*

Det är ett anmärkningsvärt förhållande, att alla helger och helgdagar i vår svenska kalender infalla under eller i omedelbart sammanhang med sol-årets förra halvdel. Även julen börjar ju först efter vintersolståndet och är sedan gammalt en fest för det återvändande ljuset. Och midsommar firas när detta nått sin höjdpunkt — sommarsolståndet. Under hela det halvår, som ligger däremellan och julen, finns hos oss inte en enda helgdag.

Denna ojämna fördelning kan åtminstone ur psykologisk synpunkt inte anses lycklig. Bortsett från deras rent religiösa karaktär, skänka helgdagarna den arbetande befolkningen ett behagligt och behövt avbrott i vardagslivets enformighet och begås vanligen i en viss feststämning, som för in en smula poesi i tillvaron. Det är då, om också förklarligt att de blivit så talrika — med jul och midsommar — inte mindre än 12 — under det gladare vårhalvåret, likväl inte tillfredsställande, att de fullständigt saknas under det dystrare hösthalvåret.

Som bekant är förhållandet i detta avseende ett annat i katolska länder. Där är först och främst den 1 november, allhelgonadagen, helgdag. Men även den 2 november är en sådan, ägnad åt de dödas minne, och den högtidlighålles genom allmän vallfärd till kyrkogårdarna och kransnedläggning på gravarna.

Detta är en vacker och anslående sed, och den vore värd att införas även i vårt land. Den skulle falla mycket väl in i naturstämningen vid den angivna årstidpunkten. När jorden har avlagt sin sommarskrud, föres vår tanke gärna på den oundgängliga förgängelsen, och därifrån går den självmant vidare till dem bland forna anhöriga, vänner och bekanta, som skattat åt denna allt levandes lott. Det vore då uppbyggligt att hava en särskild högtidsdag vigd åt minnet av de hädangångna. En alla dödas dag skulle lika väl här som annorstädes fylla en uppgift i det religiösa och pietetsbestämda vanelivet. En sådan helgdag, vilken lämpligen borde förläggas till den gamla allhelgonadagen, skulle alldeles särskilt bliva en högtidsdag för de gamla, som hava en stor del av sina jämnåriga i graven. Men för alla skulle den vara ägnad att bliva en den allvarliga eftertankens dag, på samma gång den också skulle bringa en om också vemodig ljusning in i höstmörkret.

Nu kan väl för många denna sak synas mycket oviktig. Från den omedelbara nyttans synpunkt är den väl också oviktig. Men vårt folks sedvaneliv

har dock sin betydelse för dess karaktärsutveckling och andliga odling. Och en alla dödas dag kunde med sin påminnelse om fåfängligheten och förgängligheten i den myckna jordiska ävlan inte minst i vår starkt materialistiska tid utöva en hälsosam om också naturligtvis inte så stark motverkan på denna tidsanda.

Tilläventyrs kan den invändningen tänkas mot det här antydda förslaget, att om föregående framställningar, som gått ut på indragning av de s. k. lätthelgdagarna, inte lett till någon påföljd, så bör inte heller en, som avser, att införa en ny sådan helgdag, vinna bifall, då den nuvarande arbetstiden inte får på något vis förkortas. Men om blott denna arbetstid användes väl, så betyder en enda dag mer eller mindre ingenting alls; och om den åter användes illa, så ger sannerligen denna enda dag ingen ersättning för det som förspilles. Frankrike, vars folk ju är känt för sin arbetsamhet, har 3 kyrkliga helgdagar mer än vi samt dessutom numer 2 borgerliga högtidsdagar, alltså sammanlagt 5 arbetsfria dagar som äro arbetsdagar i Sverige.¹ Men inte skulle väl någon vilja påstå, att förstnämnda land därför står efter andra i produktivt avseende.

Det torde väl näppeligen kunna befaras något motstånd mot den nu nämnda dagens upphøjelse till en helgdag för alla döda därför, att den i katolska länder är alla helgons dag och att en sådan åtgärd för den skull vore att betrakta som en eftergift åt katolicismen. Någon tanke på återgång till helgondyrkan lär förvisso inte kunna uppstå i vårt land, och att ägna en helgdag åt andakten inför de dödas minne är något så allmänmänskligt religiöst, att det borde kunna ena alla lärors både bekännare och förnekare. Huruvida de dödas dag borde få blott borgelig eller även kyrklig helgdagskaraktär, må lämnas öppet för en eventuell utredning.

På grund av vad sålunda anförts vågar jag hemställa,

att riksdagen ville uttala sig för att allhelgonadag må bli en åt minnet av alla döda ägnad helgdag samt hos regeringen anhålla om därför erforderliga åtgärder.

Stockholm den 14 januari 1924.

Mauritz Hellberg.

¹ I Frankrike äro Marie bebådelsedag, annandag pingst och midsommardagen inte helgdagar, medan däremot utom våra övriga där finnes 6 kyrkliga sådana, nämligen annandag nyår, karnevalsdagen, midfastan, madonnans dag, allhelgonadag och alla dödas (alla själars) dag. De borgerliga högtidsdagarna äro 14 juli (Bastilledagen) och 11 november (vapenstilleståndsdagen — ny).